

KULTURSTIGEN

i byn

ÖSKEVIK

en vandring
i en
levande
bygd

Välkommen till kulturstigen runt byn Öskevik

Stigen börjar vid Siggebohyttans bergsmansgård i Järnhanteringsens Land och Hyttornas Rike. Kulturstigen är ca 5 km lång och utmärkt med 30 nummer-skyltar. Den berättar för oss hur människorna har levt och verkat i bygden.

Utsikten över sjön Usken är magnifik och vi följer den gamla landsvägen söderut genom "Trollskogen". Vid Korsbacken ser vi Fåsjön breda ut sig och vi vandrar vidare över bäcken, där strömstaren häckar, och vidare upp till hyttruinen. Stigen vänder sedan åter mot sjön Usken, förbi Hejdbacken, Hejdbackaviken, Skräddarviken och byns gamla skola. Sista sträckan går vi på nya landsvägen och kommer tillbaka till Siggebohyttans museigård.

Sjöar och vattendrag

Norr om Öskeviks by ligger sjön Usken 105 m ö h. Från Usken rinner Hyttbäcken genom Öskevik ned till Fåsjön 88 m ö h. Av bäckens totala fallhöjd på 17 m har delar utnyttjats som energikälla för kvarnar, såg, stångjärnshammare, benstamp (krossade djurben till benmjöl), sinderstamp (krossade slaggen) och blåsmaskin (bläste in luft till masugnen och var effektivare än blåsbälg). I bäcken har därför byggts flera dammar. I dag finns det kvar en elektrisk kraftstation.

Usken

Sjön Usken har sina tillflöden från bergen, främst från sjön Aspen i nordväst. Sjön sänktes i början av 1900-talet med ca 1 m. I sjön ligger en stor halvö, Grönvällsön, samt några holmar, varav Killingön är den största.

På Grönvällsön har funnits många järngruvor och malmen forslades med häst och släde över isen, från nyåret och så länge isen bar. Fororna gick iland strax söder om badplatsen nära Siggebohyttan. År 1914 slutade man ta malm från ön. Gruvhålen vattenfylldes och det var inte längre lönsamt att lanspumpa dem. I stället tog man malmen från gruvorna i Siggebohyttan, Klacka Lerberg och Eriksgruvan.

Fåsjön

Fåsjön är V-formad. Den norra grenen går fram mot Öskevik och den nordvästra och längsta går upp mot Järnboås. Till sjön rinner Hyttbäcken från norr liksom Rastälven och några mindre bäckar.

Fåsjön har sänkts vid två tillfällen. År 1885 sänktes vattenytan 0,9 m och år 1920 med 1 m. Vid vårfloden stiger vattenytan. Våren 1977 steg den ca 2 m och åstadkom stora översvämningar.

1. Siggebohyttan

Den tidigare gården låg ca 200 meter norr om Siggebohyttan på sjosidan av vägen, vid hyttedammen, där själva hyttbyn från 1300-talet låg. Nuvarande bergsmansgården började byggas på 1790-talet av Anders Olsson. Orsaken till att den byggdes var, att

"Kejsar-Anders" som han kom att kallas, inte ville bo i den gamla gården. Han ville bo ståndsmässigt. Huvudbyggnaden blev också en märkvärdig skapelse. Bergslagsprägel fanns där dock; den byggdes i trä, fick torvtak och järnskorstenar, tecknet på ägarens ställning som självägande bergsman.

Märkligast med gården var den stora svalgången utefter den södra fasaden. I bergslagen i nyare tid har svalgångar endast funnits på bodbyggnader. Svalgången på Siggebohyttan är försedd med fönstergluggar, men saknar glas, och från den finns dörrar in till övervåningens sju rum och kök. Svalgången sägs vara landets längsta med sina 38 meter. Det finns 14 rum och tre kök, men så hade Anders Olsson också stor familj. Han hade 14 barn och dessutom hade han 11 drängar och 3 pigor.

Under 1800-talets första hälft byggdes den västra flygeln som idag är kaffestuga. Gården gick ur släkten efter 10 generationer på Siggebohyttans båda storgårdar, omkring 1900. 1910 köptes bergsmansgården av Föreningen Örebro läns museum. Efter restaureringen 1929 blev den hembygdsmuseum.

Den nuvarande kaffestugan, blev då vaktmästarbostad. På bottenvåningen bodde vaktmästare Ahlgren och övervåningen hade landsantikvarie Bertil Waldén med hustru Margit Palmaér-Waldén till sommarbostad. Vaktmästare Ahlgren odlade blommor och

kryddväxter som han sålde. Han drev också ett kafé.

Under krigsåren spelade pojkarna fotboll på planen som nu är parkeringsplats. Öskeviks fotbollslag spelade i röd/blårandiga tröjor. Ungdomar kom från Öskevik, Mårdshyttan, Uskaboda, Öskebohyttan och Fanthyttan för att träna och spela match. Flickorna, som inte spelade fotboll, tränade fridrott. Utmed stenvuren vid vägen gjordes en sprinterbana. En av flickorna var Anna Larsson som senare kom att bli känd som Nora-Anna. Under 40-talet var hon en mycket framgångsrik sprinter. Hon tog 7 SM-tecken och slog 3 världsrekord på 800 m. Personbästa var 2 min13,8 sek. Världsrekordet stod sig i 19 år!

Muséet, kaféet och logen är öppet under sommaren. Den stora logen har tidigare, under många år, varit en populär sommarbansbana. Tyvärr har verksamheten avstannat. De årliga evenemang som ändå äger rum är hantverksdag, midsommarfirande och spelmansstämma. På söndagseftermiddagarna bjuds det ofta på skön musik.

2. Björkliden

Mangårdsbyggnaden byggdes 1900 och var ursprungligen en sommarstuga. Den om- och tillbyggdes 1935 av systrarna Signe och Ragnhild Sparr lärarinnor från Stockholm. Det berättas att: De anställde en sällskapsdam. Hon hette Lilly Blom och hade varit ambulans-

förare i Stockholm. När systrarna dog fick Lilly arva, både det stora vita huset men också tomten mot sjön nedanföör vägen. Den tomten sålde Lilly till bilhandlare Svensson i början av 50-talet. Nuvarande ägare är dottern Ulla Svebeus som byggde huset 20 år senare. 1954 köptes Björkliden av Karl och Sigrid Dahlqvist och Sigrid bor fortfarande kvar.

3. Granaboda

Huset byggdes 1914. Ägare var under många år Guldsmedshytte AB. På 70-talet övertogs det av Stora Enso. Efter det att skogen avverkats såldes fastigheten till kyrkan. Numera ägs fastigheten av Marianne Persson och Mats Spöström. Bäckan som rinner ned mot sjön, strax söder om fastigheten utgör gränsen mellan byarna Siggabohyttan och Öskevik.

4. Normalm

Hus från början av 1900-talet som blev ombyggt och moderniserat 1957. 1941 köptes det av Svea och Erik Johnsson och Svea bor fortfarande kvar. Nuvarande ägare är sonen Björn.

5. Bäckstugan vid Änghagen

I slutet av 1800-talet fanns här en bäckstuga som beboddes av fyra personer. I närheten ska det ha funnits en stuga till som ska ha varit bebodd in på 1890-talet, men man vet inte exakt var.

En bäckstuga byggdes av dem som inte hade egen

mark. Den kunde vara delvis ingrävd i backen men behövde inte vara det. Oftast arrenderade de husgrunden mot betalning i dagsverke hos markägaren. I bäckstugor och jordstugor bodde oftast samhällets samst lottade, t ex äldre och ogifta mödrar.

I bäckstugan i Öskevik bodde fyra personer, man och hustru samt deras dotter och hennes son. Eftersom dottern Lovisa var ogift straffades familjen så, att de fick de leva sina liv på byggnadsarbetets yttersta ämte. Efter sin ägares utseende blev "Kati-Lovisa" hennes älskade. Den odöda sonen Kalle född någon gång vid mitten av 1870-talet kallades också "Katten". Okänt var visst delvis en kontinuitet inom familjen, dessutom lär Kalle själv ha varit en slagmål ha spelat en roll. Han följde noglärna spetsiga för att kunna troas ordentligt. Kalle utvandrade vid skolskiftet till USA, men återvände snart till Öskevikströket och blev en av ortens diversearbetare. Enligt skissen av stugan gjord av Axel Berg från 1892, är stugan ingrävd med stämmad framgång och ett litet regnskudd ovanför dörren. Taket är tämligen flackt och täckt av torv. Ur skorstenen kommer rök vilket kan antyda att bäckstugan ännu var bebodd 1892.

Ur "Inte bara trollen bodde i jordhålor" av Tomas Jönsson

6. Ruhålet

På kullen, bortanför ången, finns rester av ett gammalt torp. Det är en jordkällare, en husgrund, och minst tre odlingsrösen. Den sista som bodde där var Hilma Johansdotter född 1861. Hon bodde tidigare i Slättermossen. Där fick hon 12 barn på 20 år. Fem av dem dog före två års ålder och en 18-årig dotter drucknade. Mannen lämnade henne ensam med alla barnen och Hilma försörjde sig som sömmerska. 1914 flyttade hon med de barn som fortfarande fanns kvar hemma, hit till Ruhålet, ett torp med jordgolv, och bodde här till 1939. Då flyttade hon till ålderdomshemmet i Bohr där hon avled 1940.

7. Stöveltorpet

Här finns endast rester av ett gammalt torp, som består av en husgrund med spisröse och stengärdesgård. Under 1800-talet bodde Emma Holmberg här. Huset hade stampat jordgolv.

8. Jägarhyddan

Här uppfördes en byggnad som kom att drivas som pensionat av fru Dahlin. Förutom pensionat fanns en utedansbana, numera ombyggd till paviljong. 1938 förvärvades Jägarhyddan av Örebro läns socialdemokratiska kvinnodistrikt. Det bedrevs sedan som semesterhem för kvinnor. På 40-talet kom "husmodersseministrarna" i ropet, något man fick ekonomiska bidrag till. Verksamheten fortgick i 30 år till 1968, då den lades ned på grund av "svårigheter att rekrytera personal under sommarmånaderna maj-augusti". 1969 såldes huset till Lars Heller och är nu fritidhus.

9. Korsbacken

Den 31 maj 1642 inrättades en krog vid Korsbacken. Den övergick 1649 till att vara gästgiveri. Under många år hölls det sommaring vid Korsvägen. 1860 övertogs Korsbacken av Gustaf Erson med frun Johanna och 6 barn samt även en dräng och två pigor. År 1888 övertogs gården av dottern Ida och maken Anders G. Johansson. 1950 köpte Nils och Svea Gustavsson gården, som de arrenderat i sju år. Nuvarande hus är byggt 1955 och ägs och bebos av Nils och Sveas dotter Kerstin med make Curt Fernqvist.

Gamla landsvägen

På sommaring i Nora 1642, bestämdes att det skulle upprättas krog utefter vägen i Öskevik. Den vägen var nog mer en gång- och ridväg. År 1770 utfördes den väg som går norrut från Nora förbi Öskevik och

Siggebohyttan. Ca 450 m söder om Korsbacken, vid den gamla vägen, har legat en krog benämnd Pungalätta. Kvar idag finns otydliga rester av krogkällaren. Österut från Korsbacken går den gamla kyrkstigen mellan Öskevik och kyrkan i Lindesberg, som var byns närmaste kyrka.

Nya landsvägen

Den nuvarande vägen från Nora byggdes närmare Fåsjön och blev klar 1850. Den drogs rakt igenom byn och tvärs över dammen norr om Siggebohyttan.

10. Lyckhem

Gård avstyckad från Korsbacken och byggd 1906 av Ida och Anders G Johansson. Senare ägare har varit Alfred Bäckius samt Göte och Eivor Carlsson. Nuvarande ägare är Eva-Marie och Jonny Hammarström.

11. Affären Backagården

Affären här vid Backagården inregistrerades vid länsstyrelsen den 20 februari 1889 på dåvarande ägare till Backagården, Israel Hansson. År 1892 kan man utläsa att han betalt 200 kronor för kostnader i samband med inredning av affären. Han drev sedan lanthandel i egen regi i 4 år. Sedan övertog Emil Björkström driften. Från 1906 drev Anders G Johansson Öskeviks handel. Han lät även uppföra Lyckhem som sin privatbostad. 1934 övertog Folke Jansson, från Guldsmedshyttan, verksamheten. Han drev affären till 1946 då den nya affären, vid bygatan, stod klar.

12. Kvarnen

Här låg den gamla kvarnen i Öskevik som byggdes 1849. Tidigare fanns det flera skvaltkvarnar i bäcken mellan Usken och Fåsjön. Kvarnen ägdes av ett antal byamän. Den 31 januari 1914 kallade Gustaf Norelius samtliga bydelägare till ett sammanträde i Öskeviks missionshus med målsättning att "bygga om kvarn och såg, samt sammanföra vattenfallen och därigenom vinna ökad kraft". Resultatet, efter några år, blev ny kraftstation och kvarn. Se punkt 15.

13. Backagården

Nuvarande mangårdsbyggnad vid Backagården uppfördes 1848. Årtalet finns inristat vid köksingångens nedre trappsteg. Ägare var Israel Olsson med hustru Anna Stina Carlsson. Han drev bl.a. gästgiveri-verksamhet. 1869 ropades Backagården in, på auktion, av Israel Hansson från Västra Öskevik. Israel och

hans hustru Charlotta Persdotter från Gräveby, utanför Örebro fick 13 barn varav sju uppnådde vuxen ålder. De bedrev förutom jord och skogsbruk även gästgiveri mellan åren 1870-1874 och lanthandel mellan åren 1889-1896. Samtidigt bedrevs också skola i Backagården, då den befintliga skolan brann ner 1883. Som mest gick 90 barn i skolan. Efter makens död drevs gården av hustrun Charlotta under fyra år. 1906 övertog sonen Erik Israelsson fastigheten, och gifte sig med Julia Johansson från Södermalm i Öskevik. Tillsammans med grannen Gustaf Norelius drev han såg, kvarn och kraftverksrörelse. 1940 övertog dotter och måg, Margit och Bengt Wahlström Backagården som de drev fram till 1976 då nuvarande ägare, sonen Tord Wahlström med hustru Karin övertog gården.

Fattigtugan.

14. Fattigtugan

Här låg den sista fattigtugan i Öskevik. Den var i bruk fram till mitten av 1890-talet. 1898 såldes fattigtugan till Israel Hansson, Backagården. Därefter användes huset som lager och förråd till affären på andra sidan vägen. Byggnaden revs i slutet av 1930-talet.

15. Kraftstationen

Här låg tidigare en gammal tröskkloge. Här monterades den första likströmsgeneratorn, årsskiftet 1904 - 1905. Den försåg de närmaste husen i byn med elektricitet till belysning. Gustaf Norelius och Erik Israelsson bildade Öskeviks Elektriska Säg & Kvarnbolag. De övertog då driften av såg, kvarn och elförsörjning i byn. 1918 börjar man bygga den nya kvarnen med tillhörande kraftstation. I april 1919 sänder man ut kontrakt för elleveranser till byns invånare. Elnätet byggs

sedan ut under de kommande åren. 1947 såldes bolaget till Simon Hammarström och övertogs senare av sonen Ralf. 1987 revs kvarnbyggnaden, eftersom behovet av en central kvarn i byn inte längre fanns. En stomme till ett bostadshus har nu byggts på platsen för kvarnen. Kraftstationen finns fortfarande kvar och moderna turbiner har installerats. Stationen har automatiserats och datoriserats. Den drivs året runt, samkörs med Sydkraft och ger en årlig produktion av ca 400.000 kw.

16. Mjölnerbostaden

Mångårdsbyggnad uppförd omkring 1914, restaurerad och ombyggd 1935. Gården med tillhörande kvarn ägdes 1914 av Erik Israelsson och Gustaf Norelius. Numera är huset privatbostad.

17. Karl Johans

Mångårdsbyggnaden uppfördes på 1850-talet och ladugården 1933-34 medan logen byggdes tidigare. 1864 sålde Israel Ersson gården till Hans Ersson för en summa av 10.000 riksdaler riksmünt. 1902 sålde han gården till handlanden Karl Johan Johansson för en summa av 9.500 kronor. K J Johansson fick 1901 tillstånd att driva handel i Öskeviks by. Samtidigt tilläts K J att "försälja eldfarliga oljor från mindre förråd" (bensinstation). Han var även fjärdingsman. K J Johansson avled 1935. 1936 köptes gården av Einar Spåre och hans hustru Ester Maria.

1953 köpte John och Ellen Ahrén gården. Efter Ahréns ägdes gården av Sten Morsing. Nuvarande ägare är sedan mitten av 1980-talet Annette Lindwall.

18. Affären vid Tage Karlsson

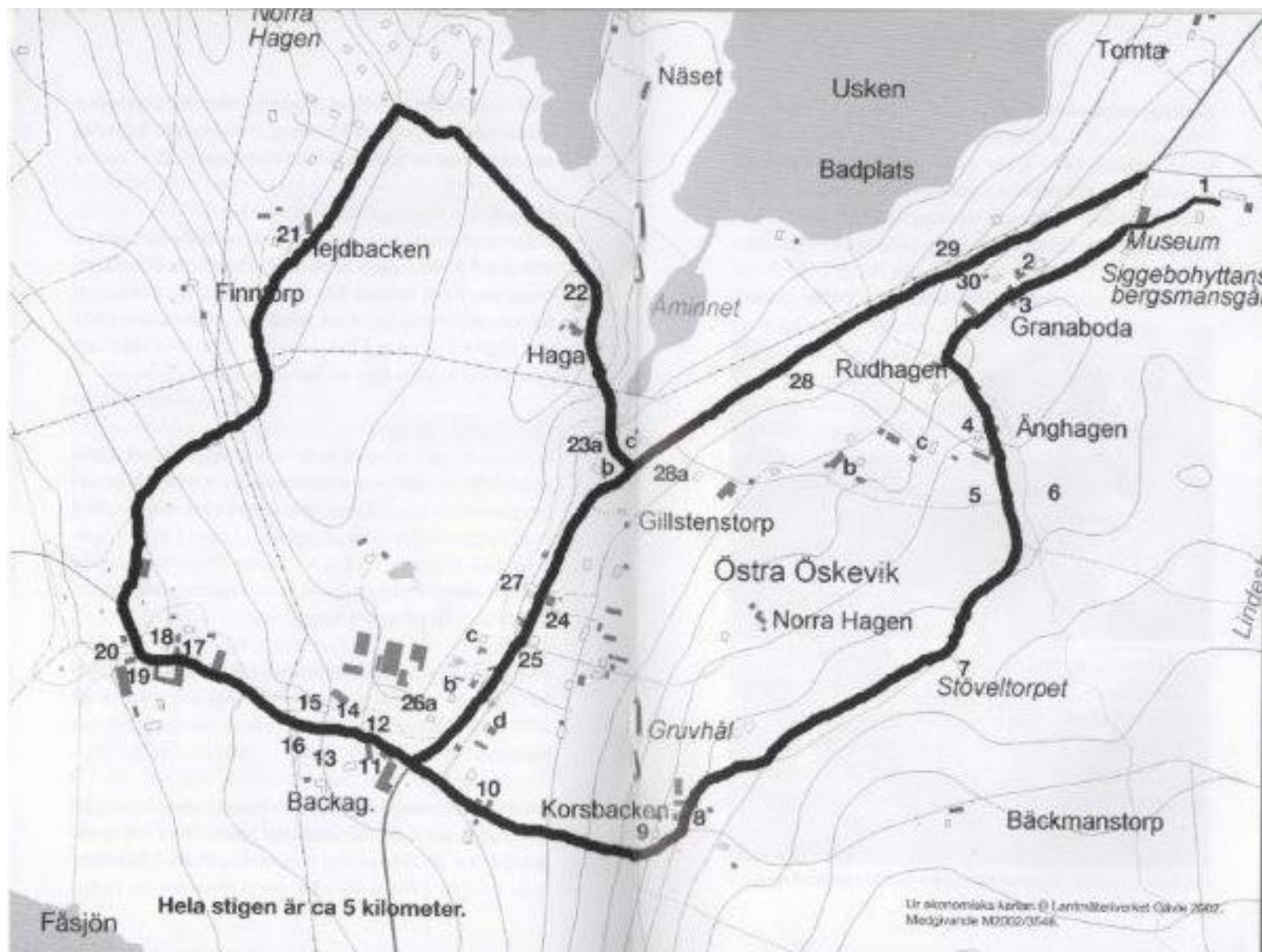
Affären startade troligen 1868. Den förste handlaren var Aron Rahm, som kom från Hällefors. Ett flertal personer drev handel här under slutet av 1800- och början av 1900-talen. Den sista som drev handel här var Ingrid Lövgren. Hon drev den från 1919 till 1948, då affären köptes upp av handlaren Folke Jansson.

19. Ol-Jons gården

Gården byggdes 1848 och är ett resultat av goda avkastningar i järnframställning och jordbruk. Huvudbyggnaden är inredd med fyra lägenheter. Någon gång efter byggåret drevs ett gästgiveri i huset. Östra flygelbyggnaden var bostad och i västra flygelbyggnaden fanns bodar på nedre plan och mangelbod och spannmålsmagasin på övre plan.

På gården låg Örebro läns kvinnliga folkhögskola 1881-1883. En av landets tidigaste folkhögskolor. Fram till 1902 ägde Olof Jonsson gården, därav namnet Ol-Jonsgården.

1902 köpte Gustaf Norelius och hans hustru Anna gården. Mellan 1910-1920 fanns en barnkoloni här sommartid. På 1920-talet tog parets son Daniel Norelius med hustru Tyra över gården. Äldste sonen Bengt

Norelius och hans hustru Viola övertog gården på 1960-talet och har vid sidan av jordbruket bedrivit turistverksamhet i form av bondgårdssemester på somrarna. Carl Erik Hartman skriver i sin bok "Minnen och hägkomster från bergslagen" att turistverksamhet bedrevs på gården i slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet. 1998 tog Bengt och Violas yngste son Mats Norelius med hustru Sofie över gården.

20. Öskeviks hytta

Vad som, idag återstår av hyttan är maskinhuset. Där blåsmaskinen för masugnens behov av luft var installerad. Blåsmaskinen drevs av ett vattenhjul vid husets norra gavel som erhöll vatten genom kanaler under nuvarande landsväg och vägen till Sjölanda. Man kan fortfarande se intagen till dessa kanaler, en damm fanns då nedanför nuvarande landsvägsbron. På hyttbacken ovanför hyttruinen syns fortfarande den mu-

rade grav där malmen stälptes före transporten upp till rostugnen.

De efterlämnade slagghögarna var enorma och har bl.a. använts till att brodda vägen mot Öskebohyttan som ligger på en ås av sinderslagg.

På östra sidan av vägen mot Öskebohyttan låg det stora kolhuset, som syns på fotot taget från norr. Där syns kolets bana som transporterade kolet upp till masugnskransen. Grundstenarna till huset finns fortfarande kvar, liksom uppfartsvägen för hästfororna. Kolhuset revs i början av 1940-talet och virket användes som bränsle under krigsåren. På norra delen av platsen för kolhuset är uppfört ett redskapshus och foderlada, vartill den gamla inkörsbron till kolhuset har använts.

Hyttan fotograferad från norr (Öskebohyttvägen).

Hyttans historik

I Bergslagen har järntillverkning förekommit åtminstone sedan 1100-talet. Här fanns förutsättningar för bergshantering: järnmalm, kalksten(limsten), skogar och vatten. Runt sjön Usken har det funnits flera hyttor av varierande storlek. Den hytta som troligen var den största är Öskeviks hytta mellan sjöarna Usken och Fåsjön. Nedströms hyttan ratades bäcken ut i början av 1900-talet, för att man med rep skulle kunna dra en pråm lastad med limsten, Limekan, från Fåsjön ända fram till hyttan.

År 1872 inköptes ångbåten Järnboås, som bl.a. drog en pråm lastad med järn ned till Born, där omlastning skedde. Enligt C.E. Hartman lastades järnet vid hyttan i små vagnar, som gick på räls och drogs av hästar till kajen vid Fåsjön. Vagnarna sköts över på räls på pråmen. Vid Born rullades vagnarna på räls till Norasjön, där de sköts över på båten Hjulgren, som hade skovelhjul på båda sidor. De lastade vagnarna drog upp de tomma vagnarna.

Man antar att hyttan har anor sedan "urminnes" tid. Den omnämnes i skrift första gången i 1539 års skattelängd.

Hytt drift

1539 drevs hyttan av 6 bergsmän.

1609 drevs hyttan av 11 bergsmän och blåsningen pågick i 45 1/2 dygn.

1625 var 13 bergsmän verksamma vid hyttan. Blåsningen pågick i 80 dygn och tillverkningen gav 5 skeppund per dygn. Årstillverkningen blev alltså 400 skeppund. (1 skeppund motsvarar 400 skålpund eller uttryckt i dagens viktenhet 170 kg). Produktionen var 850 kg per dygn och under hela blåsningsperioden 68 ton. 1751 byggde man om hyttan.

1760 pågick blåsningen i 108 dygn. Tillverkningen detta år gav motsvarande drygt 140 ton.

1770 blev produktionen motsvarande cirka 160 ton.

1785 pågick blåsningen i 147 dygn och gav motsvarande cirka 140 ton.

1798 beslutades att Öskeviks gamla hytta skulle rivas och nya stadgar antas.

1799 revs den gamla hyttan och den nya byggdes av Olof Hansson och Anders Olsson Klack, far och son.

1847 byggdes hyttan åter om. Man diskuterade om hyttan skulle flyttas till en plats mitt för sågen och kvarnen eller om man skulle bygga på dess gamla plats. Man beslutade att bygga på den gamla hyttplatsen.

Vid slutet av 1800-talet var produktionen 9 - 10 ton per blåsningsdygn.

1904 moderniserades hyttan men redan året därpå eld-härjades den och återuppfördes inte förrän vid första världskrigets början. Sista blåsningen i hyttan var 1919 och det järn som då producerades gick inte att sälja till ett pris som täckte omkostnaderna.

Hyttarbete

Hyttan sysselsatte omkring 20 man. De flesta bodde i skogstorp ganska långt från hyttan vilket gjorde att möjligheten att gå hem på fritiden var begränsad. Alternativet var att sova kvar i hyttkammaren. Någon större bekvämlighet lär det dock inte ha varit fråga om, då hyttkammaren användes både som matsal och sovsal.

Arbetet drevs kontinuerligt. Arbetstiden var 8 timmar med 16 timmars fritid. I mitten på 1800-talet var förtjänsten 1 krona och 50 öre per dag. Utslag, dvs. då hyttan tappades på sitt flytande järn skedde var 6:e timme. Speciellt under den mörka årstiden var utslagen uppskattade skådespel.

Drevdansen "ägde rum kort efter sedan man 'blåst ner' vid hyttan, hvilket vanligen hände i april eller maj, och drevdansen anställdes någon tid därefter vid någon af de tre högtiderna, antingen påsk, pingst eller midsommar. Det var en slags bäragsmansfest, och i densamma deltog lifligt de unga bäragsmanssonerna och döttrarna, någon enda gång äfven bäragsmännen själfva". Drevdansen ägde rum på Dansbanekullen ovanför Korsbacken

Bolagsregler för Öskeviks Hyttlag

Enligt anteckningar från Oscar Larsson (1881-1967) antogs vid lagtima ting med Lindes och Ramsbergs Härad den 17 juni 1860 bolagsregler för Öskeviks hyttlag bl.a. följande:

Bolagets styrelse består av en hyttfogde samt 2 ombudsmän som äro lottägare. Hyttfogden vare skyldig att bolagets beslut verkställa och dess bästa i allo bevaka, att hyttfolket avlöna, att föra ordentliga protokoll vid hyttstämmorna och ställa sig bolagets beslut till efterrättelse.

Hyttandelarna var 100 och ingen delägare hade rätt att sälja någon andel utan att först vid ordinarie stämma erbjuda hyttlaget att inlösa andelarna.

Hyttans nedläggning

Sista protokollet med delägarna i Öskeviks hytta är daterad till 16 september 1919. Hyttan såldes 1929 till en skrothandlare i Ludvika för 3.000 kronor. Därefter raserades hyttan. De stora stenblocken som hyttan varit på ligger numera som grund till strandpromenaden i Nora.

Kulturstigens fortsatta väg via Hejdbacken börjar med en brant uppförsbacke

21. Hejbacken (stavas nu Hejdbacken)

Bergsmannen Johannis Andersson född 1798 köpte Hejbacken 1851. Där bodde han tills han avled 1882. Det gamla huset brann ner i början av 1950-talet och det nya huset byggdes upp. Fastighetens mark mot sjön avstyckades till fritidsområde.

22. Gården Haga (Skräddarns)

Här har bedrivits skrädderiverksamhet från 1860. Den siste som drev skrädderiverksamhet var Evert Pettersson. Evert var född på gården Anghagen som ligger på andra sidan landsvägen, mitt emot skolan. Han blev som 12-årig pojke föräldralös, då fadern omkom i en kolmila på våren 1918. Hustrun sörjde sin mans bortgång så kraftigt att hon avled på hösten samma år. Evert började som lärling 1922 hos sin morbror Israel Petterssons. 1948 övertog Evert Pettersson och hans hustru Greta gården efter morbröderna. Den huvudsakliga konfektioneriet var herrkläder, d.v.s. kostymer, överrockar, hembygdsdräkter och t.o.m. polisuniformer till poliser i de angränsade polisdistrikten. Skrädderiet bedrevs i det gråa husets norra utbyggnad fram till mitten av 1960-talet. Därefter flyttade Evert över verksamheten till sin bostad som var den röda villan längst i söder här vid Haga. Verksamheten

upphörde helt i mitten av 1980-talet. Evert Pettersson dog 1993. Gården finns idag kvar inom släkten.

Bron över Hyttbäcken. Här regleras vattennivån i Usken.

23. Skolan

a. Det första skolhuset byggdes omkring 1860. Den första skolläraren var Platzman. Skolhuset brann upp på kvällen den 9 december 1883. Först tio år senare var den nya skolan klar att tas i bruk. Under de åren bedrevs undervisning på Backagårdens övervåning. 1954 gjordes en omfattande ombyggnad och modernisering av skolhuset. Resultatet blev 2 lärosalar, slöjdsal, gymnastiksal, materialrum och 2 kapprum. Sista skolklassen gick ut 1968. Skollokalen har sedan använts av byborna till föreläsningar, barnverksamhet och gymnastik mm.

1998 såldes skolan till Gunnar Ohlsson. Han är biodlare, har kurser i biodling och säljer tillbehör och olika färdigprodukter.

Den fina reliefen på väggen är gjord av Per Emil Näs-wall från Jämtland. Samme konstnär har i Nora gjort torgbrunnen på torget och reliefen på Tullbackagården.

b. Gamla lärarbostaden

1927 byggdes den södra, röda, lärarbostaden. Den har även använts till barnbespisningslokal. Huset är numera fritidshus.

c. Norra lärarbostaden

1951 byggdes den norra, gula, lärarbostaden där folkskolläraren Mauritz Gustavsson med familj flyttade in. Huset är nu privatbostad.

Här byggdes brandstationen.

24. Brandstationen

1948 lät Lindesbergs landsbygdskommun uppföra en brandstation i Öskevik. Den byggdes intill dåvarande bensinstation och cykelverkstad, som tillhörde stora affären. Den första brandsprutan inköptes av byalaget redan 1905. Öskeviks Frivilliga Brandkår upphörde 1969. Den siste ledaren för brandkåren var skräddarmästare Evert Pettersson, Öskevik. Det berättas att brandkåren förr hade runda bottnar på sina hinkar. Detta för att de inte skulle hamna hos bönderna som foderhinkar.

25. Stora affären (kallad gamla affär'n)

Huset byggdes 1945-46, av Folke Jansson. Kostnaden då var 50 000 kr. När affären invigdes 1946, var den Örebro läns finaste lanthandel. 1960 övertog Uhne

Carlsson handeln. 1969 övertogs den av Olle och Gudrun Gustavsson som drev den fram till 1975. Eivor och Kerstin Carlsson fortsatte driften fram till 1980 då Ingemar och Gudrun Eriksson tog över affären fram till 1982, då de tvingades lägga ner. Sedan dess har ingen livsmedelsaffär funnits i byn.

26. Öskeviks poststation

Postverksamheten i byn har fört en ambulerande tillvaro.

Posten startade sin verksamhet 1 juni 1891 i skolan. Skolläraren Alfred Rengström ansvarade för posten i byn. När han pensionerades tog han med postkontoret till Vreten, dit han flyttade. Byns post levererades av en man som två gånger i veckan gick mellan Nora och Fanthytan. På sommaren med en dragkärra och på vintern med en kälke.

a. Posten vid Strand

1929, då skolläraren dog, flyttades posten till Strand till hans sondotter, fru Rengström. 1938 kom Linnea Andersson från Värmland dit, för att arbeta som piga och postfröken.

b. Posten vid Ånäs

1941 gifte sig Linnea med Tore Lindén. De tog med sig posten till bostaden på Ånäs.

c. Posten hos Lindéns

1946 när Linnea och Tore Lindén byggt färdigt sitt egna hem flyttades posten dit.

d. Verkstaden

1964 flyttades posten till Tores nybyggda verkstads-
hus, tillsammans med bilverkstaden och en ESSO-mack.
På macken såldes fotogen, diesel och bensin. Postkon-
toret upphörde den 31 januari 1969 och Linnea blev
då lantbrevbärare.

27. Missionshuset

Missionshuset byggdes av Johannes Karlsson och invigdes 1886. En församling bildades 1879. Under åren 1935 och 1936 uppfördes en undervåning bestående av tvättstuga och källare. Dessutom byggdes den lilla

salen med tillhörande kaffekök. På övervåningen byggdes en lägenhet bestående av 1 rum och kök. Församlingen är fortfarande aktiv och huset används också av gymnastik- och föreläsningföreningen.

28. Änghagen

Namnet Änghagen finns omnämnt i diverse skrifter redan på 1650-talet.

Änghagen är nu samlingsnamnet på flera gårdar som ligger mellan gamla och nya landsvägen.

a. Nuvarande ägare är Yngve Pettersson, son till Harald och Annie Pettersson. Gården byggdes 1880 och moderniserades 1939.

b. Gården köptes 1873 av August Karlsson som bodde där till sin död 1923. Mangårdsbyggnaden, det vita huset, uppfördes 1880 och tillbyggdes 1911 och är nu fritidshus. Det gula huset ovanför byggdes 1935 av Rut och Allan Bergholm. Nuvarande ägare är Bo och Anneli Gehrman.

c. Lilla Änghagen.

Nuvarande ägare är Gösta Gustavsson. Gården byggdes omkring 1890, moderniserades 1952 och byggdes om 1976. Per-Erik Gustafsson född 18/2 1876 på Korsbacken lämnade fädernegården när han gifte sig 32 år gammal och blev mjölnare vid Backagårdens kvarn. Efter några år där övertog han gården Änghagen.

Äktenskapet med hustrun Anna varade i hela 58 år. Anna födde tre barn Sven, Nils och Berta. Nils blev senare ägare av Korsbacken. Per-Erik tjänstgjorde som postutkörare mellan Nora och Mårdshyttan i 4 år. Postutkörningen skedde på den tiden med häst. 10 år gammal var han med då Öskeviks Blåbandistförening bildades. Det var Örebro läns första blåbandistförening och initierades av Natalia Andersson-Meijerhelm. Efter 89 år i förbundet dog Per-Erik Gustavsson som Sveriges äldsta blåbandist (99 år gammal).

29. Badplatsen

Platsen hette förr både Malmstån och Sjötäppan. Här kördes malmen iland på vintrarna. Malmen som fraktades från Grönvällsön men också den som kom från Stripa gruva.

30. Affären i backen

Här i backen låg en affärshusbarack under en kort tid på 30-talet. Då hade byn samtidigt 3 affärer! Nu är baracken flyttad och står ute på udden söder om badplatsen.